

אשרי האיש

מצודק לגליון המודד

"הזקנו קורא נא"

בעמוד האחרון של הגליון

בעזרת ה' נעשה ונצליח
יום ו' ערש"ק י"ט מרחשון תשפ"א

פרשת וירא
גליון תנ"ט
שנה עשירית

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מפי ספרים וסופרים

אבן טובה של אמונה

אבל אם כבר יש לך את האבן, למה שלא תהנה מסגולתה הנפלאה, ותחיייה חיי נחת, ועשירות? הרי כל אשר תרצה יהיה לך בכוח האבן הזו...".

הנמשל ברור: אברהם אבינו היה ראש המאמינים ונילה לנו את אבן הכי יקרה בעולם והיא האמונה בבורא עולם. שבכוח האמונה הזו יש כל הסגולות בעולם בבני חיי מזוני, וכל מילי דמיטב, ואותו אמונה נמסרה לנו מדור לדור מאב לבן וכן מבן לבנו ובכל דור ודור מוסרים נפשנו על אבן היקרה הזאת - האמונה בה' אחד. אבל יהודי שחי באמת עם אמונה יודע שבסגולת האמונה מונח הכול וכל הסגולות שבעולם כפי שהיה בימי אברהם אבינו ראש המאמינים.

ניתן לומר על דרך הדרוש זהו אם כן, המאמר בגמרא שפתחנו בו, אבן טובה הייתה תלויה בצווארו של אברהם אבינו - היינו אבן היקרה הזאת של אמונה בחי העולמים, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא - שהיה בו כל הסגולות הנפלאות... אם כן הוא, גם אנו צריכים להשתמש באבן טובה הזאת ע"י שנתלה עצמינו באמונה עזה וחזקה על כל נשימה ונשימה, ופסיעה ופסיעה, במהלך כל חיינו, ע"י זה אפשר לפעול כל הישועות שבעולם...

ממשיכה הגמרא: "ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגול חמה" דבר נפלא יש ללמוד מן החמה, שיהיה מה שיהיה, תמיד השמש בגבורתה תאיר בכל התוקף ולא תתפעל משום מניעות המונעים אותה מלעשות תפקידה, היא - השמש מתחזקת בכל התוקף וממשיכה להאיר ולחמם וממלאת במסירות את תפקידה בעולם. ועוד, שתמיד יש עננים המכסים את החמה, ועם כל זה איננה מתפעלת מזה, הולכת בתוקפה ואיננה מתפעלת מן 'ההסתרות', ואולי דווקא זה מוסיף נופך ליפוייה עת שהיא נמצאת תחת ענן, ומזהירה - מחזה נפלא כאשר היא יוצאת מתחת הענן וכל עין תתפעל מיופייה

והמוסר השכל לגבינו: כך בזמנינו מוטל עלינו לעמוד איתנים וחזקים למרות כל הקשיים והמניעות וההסתרות אשר עומדים נגדינו ולאזור חיל בכל תוקף ועוז להאמין בה' אחד ולהאמין שעל כל פסיעה ופסיעה נמצא ה' אחד המשגיח על כל פרט ופרט מחיינו... ודווקא זה היופי שלנו ובזה נותנים נחת רוח להשי"ת כשרואה בדור הלז כזה מתחזקים בכוחות למעלה מיכולותינו להאמין באמונה...

"וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו..."
מבאר רש"י: והנה שלשה אנשים - אחד לבשר את שרה ואחד להפוך את סדום ואחד לרפאות את אברהם, שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות...

אמרו ז"ל בגמרא במסכת בבא בתרא (ט"ז) אבן טובה הייתה תלויה לו בצווארו של אברהם אבינו שכל הרואה אותו מיד מתרפא ובשעה שנפטר אברהם תלאה הקב"ה בגלגל החמה.

משל למה הדבר דומה: גביר אחד היה נודע לשם ולתהילה מרוב עשרו ורכושו, אבל בדבר אחד היה הוא משונה מכל הגבירים שכמוהו, שברכושו הייתה מצוי אבן יקרת ערך, שכל הון שבעולם אינו שווה נגדה. באבן הפלא הזו הייתה סגולה שכל מה שליבו חפץ בכל זמן היה מתקיים ע"י אבן הזו - עשירות, בנים הגונים, בבריות וכל מה שעלה על רעיונו כשרצה דבר מסוים, ע"י אותו אבן הייתה מתמלאת בקשתו.

ויהי ביום מן הימים כינס הגביר את כל צאצאיו, ואמר להם, הרי אדם אינו חי לעולם, וגם אני כשיבוא העת שאפרד מן העולם, אמסור לכם בירושה את האבן היקרה הזאת, אבל תדעו שעל אבן כזה צריכים זהירות יתירה - כי אבן כזו לא נמצא בכל כדור הארץ. ודעו! שצריכים אתם אפילו למסור נפשכם על אבן הזאת בכל תוקף ועוז.

והנה חלף ועבר זמן, והגביר הלך לעולמו, ויירש בנו את האבן היקרה הזאת והיה משמרה בכל תוקף ועוז כאשר ציווהו אביו...

הזמן עשה את שלו ואט אט שכח מכל הסגולות המונחות באותה האבן שראה אצל אביו, חוץ מדבר עיקרי שהוא לא שכח, שיעבור עליו מה שלא יהיה, על אבן הזו צריך הוא למסור את נפשו.

ככה הלך מדור לדור מאב לבן, כולם ידעו יקרות האבן, ושצריכים למסור נפשם עליה אבל כל דור שחלף ועבר, היו הצאצאים שוכחים יותר ויותר סגולת האבן, אבל לשמור על האבן עד כדי מסירת נפש, נקודה זאת השריש כל אב לבנו מצאצאי אותו גביר...

לאחר שעברו כמה דורות, ועברו מאות שנים, הייתה האבן נמצא ברשותו של צאצא מן הגביר ההוא ועוד ידע אודות המסירות נפש הנצרך לאבן הזאת. יום אחד, בא אליו פיקח אחד שהיה חוקר והיסטוריון ונודע לו אודות סגולת האבן, ונילה לו: "הלא כולם יודעים שיש לך אבן יקרה ששווה כל הון שבעולם ולא תמכור אותו ואפילו תמסור נפשך עבורה..."

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

"חלילה לך" - לעולם הבא

חלילה לך מעשות כדבר הזה. פירש"י ז"ל: חלילה לך. לעוה"ב: ולכאורה דברי רש"י ז"ל תמוהים דמה הקשר שבדברי? ונראה לבאר עפ"מ דאיתא דהאור הראשון נגזו לצדיקים לעתיד לבוא כמ"ש רש"י ז"ל (ריש בראשית). וכתב כ"ק מרן אדמו"ר ה"ישמח ישראל" ז"ע שעי"י האור הזה מבינים שהכל הוא לטובה וזה הפי' חלילה לעולם הבא, היינו אף שבעוה"ב נדע שהכל הוא לטובה אף להמית צדיק עם רשע מ"מ חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע. (אמונת משה)

הכרת השי"ת צריכה להיות תמיד

כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו (י"ח, י"ט)

וזה פי' הפסוק שכל הדעת שזוכה האדם להכיר שהכל מחסדי השי"ת הוא מהשפעת הדעת מאאע"ה, והיינו שהקב"ה הודיע דעת גדול כזה לאאע"ה שיהיה בכוחו להשפיע וללמד דעת לכל באי עולם וזה שאחז"ל (מד"ר מ"ה, ח') אברהם ישוב על פתחה של גיהנום, שידע שעדיין יש תקוה לנפשו, ועדיין הוא על פתחה של גיהנום. שידע שעדיין יש תקווה לנפשו, ועדיין הוא על פתחה של גיהנום, מי שזוכה לאור הדעת זה בבחי' אדם מהול מישראל כנ"ל, אינו מניח לירד לתורה, לכל יאבד חלק יעקב, כש"נ (מלאכי ג', ו') כי אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם. וזה הענין יושב פתח האוהל כחום היום, כחום היום היינו אש של גיהנום, כמ"ש ז"ל במדרש (מ"ה, ז') לכשיבוא אותו היום שכ' בו (מלאכי ג', י"ט) כי הנה היום בא בוער כתנור. והיינו שכל יאמר לנפשו נואש רק ידמה לו

כאילו הוא על פתח האוהל כנ"ל.

(שמח ישראל)

"גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה"

ויאמר ה' אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך (י"ח, ג). כ"ק אאמו"ר ז"ע אמר בקדשו על מאחז"ל (שבת כגז). מכאן שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה כי עבור השכינה אין רבותא כ"כ לבטל עצמו, אבל לפני ישראל חבירו אם מבטל א"ע ומעורר אהבה ואהבה ורעות להכלל ישראל וזה יקר וחביב מאוד לפני הקב"ה.

(תפארת שמואל. ובסגנון דברינו הנ"ל נביא את דברי רבינו ה"שמח ישראל" ז"ע שמפרש כך היינו דלוקב פני השכינה נחוץ מאוד מקודם הכנה דרבה להבין א"ע להיות כסא להשראת השכינה, אבל דבר זה קשה הוא עד מאוד, אבל זה שמכניס ומקבל בסבר פנים יפות כל האורחים הבאים אליו, אף שאינם כדאיים והגונים, ומרחם עליהם, זוכה לעורר מדה כנגד מדה אף שאינו כדאי והגון, לעלות לרום המעלות ולמדרגות גדולות רמות ונשגבות, ולחזות את נועם זיו אור פני מלך חיים)

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ (י"ח, ד). פירש"י ז"ל: כסבור שהם ערביים. לימדה התורה שגם עם פחותי ערך ואפילו ערביים - צריכים לקיים מצוות הכנסת אורחים.

(הרה"ק ר' יצחק מווארקו ז"ע)

ויתן לפנייהם והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו (י"ח, ח). והוא עומד עליהם - מדוע - מטעם ששלושת המלאכים עמודי העולם ירדו למטה, הוכרח אאע"ה למלאות את מקומם בשמים - שעומד עליהם כלומר למעלה בשמים.

ואברהם הולך עמם לשלחם (י"ח, ט"ז) מתכוון באמרו 'ואברהם הלך', שבעוד שהמלאכים אינם אלא עומדים, רצה אאע"ה להשוותם לדרגתו שיהיו בבחי' 'הולך' ולא 'עומד'.

(קול שמחה)

ווארט

מעלות רוחניות מההתקשרות לצדיקים

אך ידוע דברי קדשו של הבעש"ט זללה"ה המובא בספה"ק דרכושו של אדם כמו בהמותיו ועבדיו וכדומה הן המה חלקי נשמתו המתנוצצים מנפשו ורוחו, אשר הנצוצין שלו באים ומתפשטין לדברים וחלקים אחרים והנה הם מזדמנים לאדם להיות משמשיו והונו ורכושו. ובוא וראה מאבותינו הק' אשר תמיד היו עסקיהם לברר הניצוצות שלהם, והיו רועי צאן תמיד מחמת שידעו שהם מחקי נשמתם ושורשם אשר נתפשטו במקנה שלהם. לכך היו מנהיגים את הצאן למרעה טוב למקום אשר הבינו ברוח קדשם הוא ראוי שם לברר אותן הניצוצה"ק.

(אוהב ישראל)

ולא בבני אדם לבד שייך קרבת הצדיק, מה שטובה גדולה הוא לבני אדם שהצדיקים יקרבו אותם, אלא גם בכל הדברים ובכל החפצים שבעולם מזהב וכסף ומלבושים ומאכלים ומשקים מבהמה ורמש ועוף ודג וצומח ומתכות ואבנים טובות ומרגליות כולם יתאוו ויחמדו ויחפצו וישתוקקו לקשר ולדבק עצמן אל הצדיק. בכדי שעל ידו יתעלה ויתקרב הניצוץ הקדוש שבתוכם אל צור העולמים ברוך הוא מקור מחצבתו אשר בשמי השמים. והתחזקות כל המקוים ותכלית כל המאורות והשמחות לקשר ולדבק עצמו בכלות נפשו וחיותו למלך חי העולמים ברוך הוא וברוך שמו הנעלם והנשגב.

(באר מים חיים)

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל נלב"ע ו' סיון תשע"ד

היום - אם כי היא למעלה בשמים מחממת למטה בארץ, כך הצדיק למרות היותו בארץ, אורו זורח בגובהי מרומים.

(נועם אלימלך)

והשענו תחת העץ (י"ח ד'). תחילה סור מרע 'ורחצו רגליכם', ורק לאחר מכן עשה טוב 'והשענו תחת העץ' לימוד התורה שהיא עץ החיים.

(מעגלי צדיק - דעעש)

ואקחה פת חלם וסעדו לבכם ואחר תעבורו כי ע"כ עברתם על עבדכם. שמעתי מהרי"א זצ"ל מטבריא, שסיפר שכאשר הסתופף בצל הרה"צ ר' שמואל מסלונים זצ"ל בשנת תרס"ד לא חש בהתעוררות בזמן שהותו אצלו, עמד לפני מהר"ש לתנות את צערו בפניו, סיפר לו מהר"ש מעשה: חסיד א' נסע לרבו ר' צבי הערש מרימנוב זצ"ל, וכשהגיע הזמן

שלו לנסוע הביתה, נכנס להיפרד מרבו ואמר לרבו: איני יודע במה אני חוזר לביתי. ענה רצ"ה זצ"ל: וקחה פת לחם - הריני לוקח השפעה יהודית, וסעדו לבכם - והנני מזריחה אל תוך לבכם, אחר תעבורו - תחושו בזאת לאחר נסיעתכם מאן, ולמה מגיע לכם כל זאת, כי ע"כ עברתם על עבדכם - משום שאתם מתאמצים להגיע אל הצדיק.

(דברי אמונה - תולדות אהרן)

אל נא אחי תרעו (י"ט, ז'). פסוק זה מרמז על תפילה, דהנה הוא לשון תפילה, וזה פי' הפסוק כאן: אל נא, אם א"א לפעול ע"י תפילה, אחי תרעו, לשון רעות, אזי העצה לזה להתחבר לצדיקים באהבה ורעות, ואזי יוכלו להוושע.

(ארץ צבי - קו"ג'גלוב)

"ויאמרו כן תעשה כאשר דברת" יודעים היו המלאכים דרכו של אברהם אבינו לאמור מעט ולעשות הרבה, ולפיכך אמרו: כן תעשה כאשר דברת, אבל לא יותר! ולא כמנהגך להוסיף על האמירה.

"וישא עיניו וירא... וירא לקראתם". סימן יש בידו של צדיק להבחין בין טוב לרע. בהסתכלו בפני אדם, אם רואה הוא אור עליון השורה עליו, מוכח שאותו אדם גם נושא חן בעיני ה'. וזהו שאמר הכתוב "וישא עיניו וירא" ראה בהם משהו אלוך, מיד "זירץ לקראתם".

(קדושת לוי)

"זעקת סדום ועמורה כי רבה". הרי צריך היה לומר זעקת העשוקים בסדום ועמורה? אלא התירוץ הוא שע"פ רוב, דווקא החמסן הוא זה שזועק, הוא כביכול הנגזל והמקופח... (ר' ישראל טרונק מקוטנא)

"ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים". מה טעם ניתנה המצווה לשחוט את יצחק מפי ה' יתברך עצמו ואילו המצווה שלא לשחוט נתנה מפי מלאך? אלא רמז גדול יש בדבר, ללמדך כי כדי לעשות רעה לאדם, אין לשמוע בקול איש ואפילו מלאך, כי אם רק לקול ה' יתברך עצמו. ואילו לגבי שלא לעשות רעה לאדם, אפשר לשמוע גם בקול מלאך! (דבש השדה)

וירא אליו ה' באלוני ממורא (י"ח, א'). מכאן אנו למדים שגם בשעה שהצדיק נמצא בסביבת רשעים הממרים את פיו יתברך - ממורא - גם כך הוא זוכה לגילוי שכינה.

(דגל מחנה אפרים)

והוא יושב פתח האוהל כחום היום (י"ח, א'). כשם שהשמש - הם

כה העמידה בנסיונות

ר' ברוך מטשיוויע זצ"ל, והסביר את דברי רבינו: דהנה כשמנסין לאדם מן השמים נוטלין ממנו את כל מדריגותיו - שאם נשאר עם מדריגותיו קל לו לעמוד בנסיון, ואם כתוב שהאלוקים נסה את אברהם הרי שמאברהם נטלו מדריגותיו ולפיכך היה הנסיון לו, משא"כ יצחק שנשאר במדריגותיו.

וביותר להרחיב פירוש הדברים, עפ"י המובא באריכות גדולה בספה"ק "נתיבות שלום", שכתוב שבשעה של נסיון לוקחים לאדם כל עזר שקיבל ע"י סיעתא דשמיא, חוץ מהדברים שעבד עליהם לבד, ואברהם אבינו עבד על מידת אהבה, ולעומתו יצחק אבינו עבד על מידת היראה,

מובא בזה"ק ש"אמירת העקידה מבטלת מיתה ומגינה מכל החולאים ונת קול מכריז ואומר 'אל תעש לו מאומה'. לכן כתבתנו פה חלק קטן כגדול על כח העמידה בנסיונות שהיה לאברהם אבינו בשעה שמסר נפשו לעקוד לשמו ית' את יצחק בנו, ומה שהשאיך לנו לימים רבים בזכותו וזכות מעשה גדול זה.

שאלו להרה"ק מקצאק ז"ע: מדוע מיוס נסיון העקידה דווקא לאברהם אבינו, ולא גם ליצחק? והשיב: מפני שבתורה כתוב והאלוקים נסה את אברהם, ולא כתוב והאלוקים נסה את יצחק. סתם ולא פירש.

החסידים כששמעו זאת לא הבינו פשר הדברים, והיה שם בנייהם הרה"צ

ואברהם אבינו מרוב אהבה לרבונו של עולם עשה זאת, וגם שילב יחד את מידת היראה, ובדמיון לאדם שעושה משהו למלך, יש פעמים שיעשה זאת מתוך אהבה ויראה למלך, אבל יש שיעשה זאת מתוך יראה למלך ולא מקורטוב של אהבה. ואברהם אבינו הגיע לדרגה הזאת, שאפילו, והוא הולך לעקוד את בנו יצחק, הוא עשה זאת מתוך אהבה ויראה. וכלשון ה"שפת אמת" (שנת תר"ס) זול"ק: במדרש העקידה וישכם אברהם בבוקר. ובמדרש אהבה מקלקלת השורה. זהו עיקר החיבה מהנסיונות של אברהם אבינו ע"ה שעשה אותם באהבה רבה. כמ"ש בס' חובת הלבבות. וכן במשנה איתא עשר נסיונות נתנסה אברהם אבינו ע"ה ועמד בכולן פי' עמד בבחי' אהבה שהיא מדתו של אברהם אבינו ולא זו אהבתו כמלא נימא מכל הנסיונות וזה דבר גדול מאוד. והנה הקב"ה משלם מידה במידה זה שכתב ומביא גואל לבני בנייהם למען שמו באהבה, כי כשהקב"ה עושה חסדים לבני

מעשי צדיקים

איך יכול ליקח אח את אחותו

הקדוש יגלה לי מקום אבי ואמי". ולמחרתו נסעו שניהם לזלאטשוב, ונכנס הבעה"ב במחיצת קדשו, ואחריו נכנס המלמד וסיפר להרב כל הנעשה עמו, ואיך שהוא אינו ידוע מאביו ואמו איה מקום מגוריהם. ולא השיב לו הרבי על זה, רק לקח חתיכת קלף, וכתב על הקלף כמה תיבות, ותפר הקלף בתוך חתיכת עור. וצויה להמלמד שילבוש את הקלף תחת בגדיו, והקלף יהיה כן תפור ולא יפתח אותו, עד אם יהיה אצלו החתונה. וכשיעמוד תחת החופה, יהיה רב או מורה צדק אשר יפתח את תפירת העור, ויקרא מה שכתוב בהקלף, ואחר כך יכול לקדש את הכלה כדת.

אחר כך נסע חזרה לבית של בעל הבית והמשיך לעסוק במלמדות, והעור אשר היה תפור בו הקלף, לבש מתחת בגדיו תמיד, כאשר ציווה הצדיק, ולא פתח ולא ידע כלל מה שכתוב בהקלף. לאחר תקופה נסע ממקום זה למקום רחוק, ועסק גם שם במלמדות, עד שנעשה בן תשע עשרה שנה, אז התחילו לשדך לו את בת זוגו. ובמקום שהוא עסק שם במלמדות, רחוק כמו חמש פרסאות, היה דר איש עשיר בכפר. והאיש היה דרכו לבוא לפרקים אצל בעה"ב שהוא עסק שם במלמדות. ונשא המלמד חן בעיני העשיר מאוד, עד שהיה אוהבו כמו אב את בנו.

ולעשיר היתה בת כלילת המעלות, ורצה מאוד לזווגה עם המלמד, כי מאוד נשא חן בעיניו. עד שנגמר הדבר, וכתבו תנאים למז"ט, והגבילו זמן החתונה. וכשבא זמן החתונה נסעו הבעה"ב והמלמד להעשיר הנ"ל, וכשבאו לקח אותם העשיר בכבוד לביתו, עד שהיה החופה במז"ט. וכשעמד החתן תחת החופה, נזכר מציווי הרב הקדוש ר' מיכל, שלא יקדש את הכלה כי אם שיהיה תחת החופה רב או מורה צדק, ויראה מה שכתוב בהקלף. אמר למחותנו: "ידידי מחותני, אי אפשר לערוך את החופה היום". וסיפר לו הציווי מהרבי, שצריך שיהיה רב נוכח תחת החופה, ודחו את החופה ליום המחר. ותיכף שלח מחותנו מרכבה לעיר הסמוך להכפר, להזמין את הרב לחופה. ולמחר בא הרב, ועשו החופה כנהוג, וקודם שקידש הכלה, לקח החתן את הקלף מתחת מלבושיו, ונתן להרב שיקרא מה שכתוב בו. וראה הרב שלא נכתב, כי אם שש תיבות הללו, היינו: "איך יכול ליקח אח את אחותו".

כראות הרב את זה, נבהל מאד ועמד כמשתומם, כי לא הבין את פירוש הכתב. והראה להחתן, והחתן כשקרא את הקלף נתמלא שמחה גדולה, והתחיל לספק בידיו, ורץ מהחופה בשירה ובזמרה לבית אבי הכלה. ונבהלו כל העומדים שם, והמחותן נבהל מאוד, כי חשב שאולי שגוען תפס את החתן. ושאל אותו הרב: "בקשתי שתגלה לי מה קרה ולמה אתה כל כך שמח מקריאת התיבות הללו". וסיפר לו החתן את כל המעשה מהחל עד כלה, ואמר להרב, ששמחתו הוא, כי דעתו שברור הוא שהרבי הקדוש ראה ברוח קדשו, שהמחותן הוא אבי, והכלה היא אחותי". אחר כך דרש וחקר הרב מהמחותן מאיזה עיר הוא, וסיפר לו איך שברח מהשר. ושאל אותו הרב: "וכי הציל כל בני ביתו?", אמר לו: "רק ילד קטן שכחתי שם". שאל אותו הרב: "כמה שנים עברו מזמן הבריחה?", אמר שחלפו תשע עשר שנה.

אמר החתן: "גם ימי חיי הם תשע עשרה שנה, ואני הוא בנך הילד הנימול ששכחת, והכלה היא אחותי". ואמר לו כל הסימנים שם, את שם הסוהר ושם השער מהחצר וכו'. ונתוודע שהמחותן הוא באמת אביו, ונפלו זה על זה בבכיות רבות. ואחר כך גדלה השמחה בכפלי כפליים משמחת החתונה. והודו להקב"ה שבזכות המגיד הקדוש מזלאטשוב זכו להינצל, וזכה למצוא את אביו ואת אמו ומשפחתו.

בזמנו של הרב הקדוש המגיד רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א, היה איש אחד שגר במלון בכפר אצל שר אחד משרי פולין. והאיש היה חייב ממון רב להשר, ולא היה ביכולתו לשלם לו. ותפס השר את האיש ואשתו ובניו והכניס אותם לבית הסוהר, לכל ימי חייהם. והאיש ובניו ישבו ימים רבים, עד שבא עת שאשתו ילדה שם בן זכר. ובאו אנשים חשובים להשר, והפצירו בו שיתן חירות ורשות להשוחר ואשתו ובניו ביום השמיני למול את בנו. ונתן להם רשות ויצאו מבית הסוהר, והשר העמיד שומרים אצלם שלא יברחו. ונתאספו עשרה אנשים מהסביבה, ומלו את הילד, ועשו סעודת ברית מילה, ובא גם כן הסוהר מהחצר להשתתף בסעודה, ושתו י"ש הרבה עם הסוהר, עד שהיטיב לבו בייך.

אמר הסוהר להקרואים: "הנה, יש לי שלשה סוסים טובים, אשר הם קלים במרוצתם כמו הצבאים. ואם תשלמו לי, אז אגנוב אותם ואת אשתו ובניו, ואוליכם לעיר הרחוקה מכאן עשר פרסה בלילה הזה". כי היו ימי החורף, אשר הדרך חלקה בתכלית והלילה ארוכה מאד. והסכימו כולם לזה, ונתנו לסוהר כמה רובל כסף, וגנב את האיש ובניו ביתו, וברחו בתחילת הלילה. והשומרים היו כולם שיכורים מריבוי שתיית הי"ש, ונרדמו ולא ידעו מזה כלל. והנה, בזמן קצר נסעו שלש פרסאות מהחצר, ונזכרו ששכחו את הילד הנימול. ובכו בכייה רבה, והיה בדעתם לחזור. ולא רצה הערל, כי היה ירא לנפשו כי יתוודע להשר שנגנבם. ונסע עד שבאו בסוף הלילה להעיר, והערל חזר לדרכו. והנה בחצי הלילה כאשר פג הי"ש מהשומרים, קמו משינתם וראו שברח היהודי ובניו ביתו. ותיכף הלכו וסיפרו להשר. ושלח השר סוסים רודפים בכל הדרכים ולא השיגם.

סיפרו להשר: שהילד הקטן נשאר בחצר. ולקח השר את הילד, והיה בדעתו שהוא יהיה לו לעבד לעולם. וכאשר בא הסוהר מדרכו, סיפרו לו איך שהשוחר ובניו ביתו ברחו מהחצר. והסוהר היה איש מוכשר אולם השוחר בניו, ובעיני השר נשא חן. והלך הסוהר להשר, וביקש ממנו שיתן לו את הילד והוא יגדל אותו בביתו ויהיה לו לבן. ונתן אותו השר, וגדל אצלו הילד עד שהיה בן שמונה שנים, וקרא להסוהר ולאשתו אב ואם. וכשהיה בן שמונה שנים, חנכו לעסוק במרעה הצאן.

פעם אחת היה בשדה עם הצאן, ונפלה קטטה בין הרועים. אמרו לו: "אל תדמה בנפשך שאתה מיוחס בן הסוהר. באמת אתה לא מבני עמנו, כי יהודי אתה". וסיפרו לו המעשה, ולא האמין לדבריהם. ואמרו לו: "אם אין אתה מאמין לדברינו, הא לך אות. ראה שאתה נימול, ואנו ערלים". וראה שכן הוא כדבריהם, וחשב בדעתו: אם כן שאני מיהודים, רצוני גם כן להיות יהודי כמו אבי ואמי, וחשב מחשבות איך לברוח לעיר בין היהודים.

פעם אחת נסע הסוהר ואשתו מביתם, וידע הנער שיחזרו לביתם רק אחרי כמה ימים. ותיכף אחר נסיעתם ברח לנפשו, עד שבא לעיר בין היהודים, וסיפר להם המעשה. ותיכף חלצו ממנו את בגדי השעטנו, ולבשו אותו בגדי יהודי וטלית קטן, ונתעכב שם כמו שנה, ולמד א"ב וסדר התפלה. ואחר כך נשלח משם לעיר אחרת, כי יראו פן יתוודע הדבר, ושם למד חומש עד לימוד התלמוד, ונעשה בר מצוה. ואחר כך נסע משם לשיבה, ונעשה שם למדן בגפ"ת. ומשם לקח אותו איש הדר במלון ללמד עם בניו, ועסק במלמדות כמה זמנים.

הבעל הבית אשר עסק אצלו בעסק המלמדות, היה מחסידיו של הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א. פעם אחת כשנסע הבעה"ב שלו לרבו. אמר להנער: "הנה אני נוסע כעת מחר לרבי לזלאטשוב, אם רצונך לנסוע עמי אקח אותך". אמר המלמד: "ולמה לא יהיה רצוני בזה? אדרבא, אפשר שהרב

חזקנו קורא נא

לחזקו ולעידוד לימים אלו

הנסיונות של אברהם אבינו, והלימוד לנו

לרגע, כי אם ינוח, יפול מיד אל תוך הידים של היצה"ר. צדיקים אמרו עה"כ "בסבך בקרניו" שכל אדם מסובך באיזה דברים עם היצה"ר, אבל צריך הוא "וישא עיניו" להביט תמיד לשמים, ולראות מי ברא כל אלה, ומי הביא לו את כל הנסיונות הללו.

וזה היה באברהם אבינו ע"ה, הוא עבר נסיון ועוד נסיון, ועכ"ז הוא לא אמר נואש. הוא התחזק והתחזק, ועמד בגבורה, בעוז ובתעצומות בכל הנסיונות.

לפני שנסיים את מאמרנו, יש לנו להביא פה גמרא ממסכת סוכה המדברת על היצה"ר, ולאחמ"כ נסביר על מה הבאנו זה בעז"ה.

אמרו ז"ל (סוכה נב.) דרש רבי יהודה לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים צדיקים נדמה להם כהר גבוה ורשעים נדמה להם כחוט השערה הללו בוכין והללו בוכין צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה ואף הקב"ה תמה עמהם שנאמר (זכריה ו, ו) כה אמר ה' צבאות כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם בעיני יפלא.

אדם שיצא למלחמה ביצה"ר, יהיה לו קשה. כי זה נראה כמו הר גבוה. אבל צדיקים ילחמו וילחמו ללא הרף, כדי לנצח את היצה"ר. וההבדל ביניהם, שלאחר כל הנסיון שאדם עובר, הוא מביט לאחוריו ורואה איך שכל מה שהיה נראה כהר גבוה, זה ממש נמוך, והיה יכול לצאת נקי במלחמה. אבל צדיק שהוא נלחם תמיד, ואם רגע יתבונן לאחוריו, יראה שזה הר גבוה, כי הוא לא חשב לכאן ולכאן, אלא רק נלחם.

לענינו, אדם הגיע לעולם כדי לעבור נסיונות. וכל הנסיונות באו כדי לעזור לו במשך החיים בדברים מסוימים, וחסד הבורא שהוא מחליף את היסורים עם הנסיונות. אבל אם חלילה אדם, ולכן אדם צריך לעבור את הנסיון, דהיינו שלא מעביר עליו את הנסיון מעליו, אלא 'עובר' בתוכו, כמו בני ישראל בשעת קריאת ים סוף "ויעברו בתוך הים ביבשה".

בשם הצדיקים מובא שהקב"ה מתראה לכל אחד בישראל. ואפילו אדם שהוא בבחינת 'ממרא' שהמרה פי הקב"ה, והוא, הקב"ה יושב פתח האוהל! לפתוח לכל אחד, שאם ישוב מיד יקבלו. והיינו כדברינו, שאפילו וחלילה נפלנו ברשת היצר, יש לנו להרים את עינינו אל אבינו שבשמים, ולהתפלל לצאת מהסבך הזה בשלום, כדי שנוכל לשבת ולעבוד את השי"ת על מי מנוחות.

והשם יעזרינו שנוכל לעבור את כל הדברים העומדים עלינו, ובפרט התקופה האחרונה שנסתרים דרכי השי"ת - והכל לטובה היא מאת הבורא ית"ש, וכל נסיונות בכדי להביא אותנו לתכלית השלימות, שנוכל לעבור את כל הזמנים הללו בעוז ובגבורה, ונזכה לקבל פני משיח צידקנו שיבוא ויגאלנו ומלכינו בראשינו אמן וכן יהי רצון.

מאמר זה ברוב חלקו, מבוסס עפ"י שיעוריו של הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א.

בפרשתנו מובא הנסיונות שעבר על אברהם אבינו ע"ה, ועל איך שעמד בכולם בעוז ובגבורה. וכך הנחיל לנו לדורות עולם, שאפילו ועוברים על אדם נסיונות כאלו ואחרים, עליו לדעת ולהאמין שיבוא יום שהוא יביט לאחוריו, וישמח שעבר את כל הנסיונות בשביל להביא אותו לשמחה ולברכה.

מעשה היה באדם שפגש את חבירו מתהלך ברחובות העיירה, ורואה אותו לבוש במעיל מפרווה משובחת, ומחממת. שואל אותו איך הוא משיג גם כזה מעיל עם כזה פרווה, הוא השיב לו תגש לצייד פלוני אלמוני, תן לו 20 מטבעות, והוא יצוד לך דוב, ויביא לך את הפרווה, ויהיה לך מעיל כמו שלי... ענה לו בחזרה, אבל אין לי כסף?! אז אמר לו חבירו, לך ליער, ועשה זאת לבד.

הוא הלך ליער לבדו. שם מתחת לעצים, הפיל תחינה לפני רבון כל העולמים, שיזמין לו את מבוקשתו, במהרה ובניקל. ויוכל לחמם את גופו במעיל עם פרווה של דב. ותפילתו התקבלה. מול עיניו רואה דב. הוא כבר התכוון להרוג אותו, אבל הדב עצר אותו.

הדב שאל אותו, תגיד לי, אתה בוודאי חכם אתה, מה יש לך להרוג אותי? עונה לו אותו אדם: כי אני צריך את הפרווה שלך! ממשיך לשאול אותו הדוב, אבל אני רעב?! ולך חם, מה נעשה אולי נגיע לאיזו פשרה כלשהו ביננו. אמר לו האדם: אין מה לדבר. אני הורג אותך. לוקח את הפרווה ומכין לעצמי מעיל! מנסה הדב להתחבר איתו, ולקנות אותו, וכך לאחר זיכוח בין השניים, שאחד טוען שהוא רעב, והשני טוען שהוא צריך את הפרווה בכדי להתחמם. אומר לו הדב, הסכת ושמע לעצתי, אני רואה שאין פשרה בין הצדדים, לכן עצתי היא, שנשב ביחד ונטס עצה כדת מה לעשות.

והאדם השתכנע. הוא ישב עם הדב, ולא עברו רגעים ארוכים, והדב אכל באחת את האדם. האדם מתחיל לצעוק עליו: מה עבדת עליי. הערמת עליי. אמרת שנשב ביחד ולטכס עצה כדת מה לעשות, ואתה בחרת לבד מה לעשות, ועוד עשית את זה?! ענה לו הדב: כעת שנינו מסודרים, אני לא רעב. ולך לא חם...

הדב משול ליצר הרע, הוא מגיע לאדם בשעת הכושר, ואז הוא מבקש ממנו כל מיני בקשות מוזרות, אבל האדם לא מסכים לעשות עסקה עמו, ואז הוא רוצה שישבו ביחד ויטכסו עצה, ואז הוא לוכד תוך רגעים את האדם, שלאחמ"כ כבר מאוחר, ואת הנעשה אין להשיב.

ואם ישאל השואל לאמר, מה נעשה. הרי הוא קרוב אלינו. נענה ונאמר אבתריה: אל תעשה כלום. אתה לא צריך לדבר עמו ואפילו חצי משפט, פן תכנס לרשת שהכין לך.

במקומות רבים, תופסים להם מקום בפינת הגג, עכבישים, שיוצרים מאין מאורה, רשת כזאת, שכל מי שנופל בתוכו, לא יוצא חי, אלא הוא נאכל ע"י העכביש. והיה אם נכנס זבוב, הוא ינסה לצאת מפה או משם, אבל שום דבר לא יצליח ובסוף הוא יפול במלחמה אל תוך פיו של העכביש. והנה זה העבודה המוטלת על האדם, לעמוד ולעמוד. אם הוא מרגיש שנכנס בתוך הרשת של היצה"ר, יש לנסות בכל הכוח לצאת. ושלא ינוח

עלון זה נתרם ע"י הר"ר קלונימוס רוטנברג הי"ו - משב"ק לרגל השמחה השרויה במעונו עם הולדת בנו שיחי' בשעט"ו ולמזל"ט.

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

הודעה משמחה

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האיש"

או במספר טלפון ("קהילות"):

8915 ו-7000-275-073, ולהקיש קוד 8915

אין נ"א אכאם פאליג, אטמא אא פונאם לזיג, אגילאם אפנאם
אזכא אאזאל

לע"נ

מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בחג השבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח רבי יוסף אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל נלב"ע י"א אלול ש. ז. ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ו,

או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן-540321 ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.